

Isumaginninnermut tunngasut

**Utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik
ikiorsiissutinik pisartut : 2010 - 2016**

Imarisai

Aallaqqaasiut	3
Piffissami 2010-mit 2016-imut utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutininik pisartut.....	4
Inatsit tunngaviusoq.....	9
Nalunaarsuutit tunngaviusut – aammalu suliarineri	10
Periaaseq.....	12

Aallaqqaasiut

Saqqummersitami matumani utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik pisortanit ikiorsiissutinik pisartut aammalu tunniunneqartut amerlassusaat nassuiarneqarput.

Utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutit pingaarnertut sammineqartut

Saqqummersitami utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutit suliffeqanngikkallarnermi aammalu suliffeqannginnermi ikiorsiissutaasartut sammineqarput. Ikiorsiissutit tunniunneqartarput suliffissaaleqinnermi, napparsimanermi allamilluunniit peqquteqarluni isertitaqarunnaarnermi. Ataani pineqartut ikiorsiissutit saqqummersitami uani sammineqartut tassaapput:

- Pisortanit ikiorsiissutit
- Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutit; suliffeqannginnermi, angerlartitaanermi aammalu napparsimanermi
- Ernereerinnermi ullormusiat il.il.

Saqqummersitap ilusilersornera

Saqqummersitaq utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutinik pisartut amerlassusaannik aammalu tunniunneqartut amerlassusaannik sumilu najugaqartuunerinik (Imm. 2) aallaqqaaserneqarpoq.

Isertitaqarunnaarsimanermut ikiorsiissutaasartut assigiinngitsut arlaqarput. Inatsit tunngaviusoq aammalu ikiorsiissuteqarnissamut aalajangiinnermi tunngaviit ikiorsiissutillu suuneri immikkoortut pingajuanni nassuiarneqarput.

Naatsorsuutit kommunit naatsorsuuseriviinit tunngaviusunit pilersitaapput. Naggasiullugulu naatsorsuutit tunngaviusut, suliarineri periaaserlu atorineqartoq immikkoortut sisamaanni tallimaannilu nassuiarneqarput.

Utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutitut ikiorsiissutit piffissami 2010-mit 2016 ilanngullugu saqqummiunneqarput.

Naatsorsuutinit allanit allaanerussut

Naatsorsueqqissaartarfiup saqqummersitaa kingulleq "Isumaginninnermi ikiorsiissutinik pisartut 20xx" 2015-imeersuuvoq. Kisitsisillu 2015-imeersut Naatsorsueqqissaartarfiup Kisitsisaataasiviani isumaginninnermut tunngasut ataanni taamaallaat aaneqarsinnaallutik. Saqqummersitamut uunga sanilliullugu utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutinik pisartut aammalu tunniunneqartut amerlassusaannut naatsorsuutini saqqummersitat taakku marluk nikingasinnaapput. Allaanerussut immikkoortut tallimaanni takuneqarsinnaapput.

Kisitsisaataasivimmi

Kisitsisaataasivimmi kisitsisinik nammineq toqqakkanik aallertoqarsinnaavoq uuttuutit soorlu kommuni, najugaq, ikiorsiissutit suuneri, ukiut, suaassuseq, ukioq naatsorsueriaatsillu (ikiorsissutinik pisartut amerlassusaat imaluunniit tunniunneqartut amerlassusaat) malillugit katiternerisigut.

Piffissami 2010-mit 2016-imut utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutinik pisartut

2016-imi inuit 6.065-it pisortanit ikiorserneqarsimapput, 2.885-it suliffeqanngikkallarnermi aammalu 1.083-it ernereermermi ullormusianik il.il. ikiorserneqarsimallutik. Ikiorsiissutinik pisartut takussutissaq 1. malillugu 109,5 mio. kr.-inik, 32,2 mio. kr.-inik aammalu 36,2 mio. kr.-inik ikiorserneqarsimapput.

2013-imi pisortanit ikiorserneqarsimasut inuit 8.008-ullutik amerlanersaapput; 2016-imilu 6.065-iullutik ikinnerpaasimallutik. Ikiorsiissutigineqarsimasut amerlassusiisa takutippaat ikiorsiissutaasimasut annerpaat 162,4 mio. kr.-it 2014-imi ikiorsiissutigineqarsimasut, 2016-imilu 109,5-iullutik minnerpaasimallutik.

Piffissami 2010-mit 2016-imut suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutinik pisartut inuit 2.885-it 2016-imi ikinnerpaasimapput 2011-milu 3.406-iullutik amerlanerpaasimallutik.

Inuit 1.000 missaanniittut piffissami 2010-mit 2016-imut ernereermermi ullormusianik il.il. pisartagaqarsimapput.

Kisitsisini paasissutissani ikiorsiissutinik pisartutut naatsorsorneqarpoq pineqartup kommunit naatsorsuuserivinni ukiumi naatsorsuiffiusumi inuup normuani ikiorsiissutip tunniunneqartup annertussusaa takuneqarsinnaappat. Pisortanit ikiorsiissutinik pisartunut killiliinermi piumasaqaataavoq ukiup ingerlanerani 500 kr.-inik qummullu ikiorserneqarsimanissaq. Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutinut aammalu ernereermermi ullormusianut il.il. 1000 kr. qummut killigitinneqarpoq.

Takussutissaq 1. 2010-mit 2016-imut utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutinik pisartut amerlassusaat aammalu tunniunneqartut amerlassusaat

	Pisortanit ikiorsiissutit katillugit	Suliffeqanngik- kallarnermi ikiorsiissutit katillugit	Ernereernermi ullormusiat il.il		Pisortanit ikiorsiissutit katillugit	Suliffeqanngik- kallarnermi ikiorsiissutit katillugit	Ernereernermi ullormusiat il.il.
	Amerlassusaat				Aningaasat annertussusaat (1.000 kr.)		
2010	7.491	3.234	1.127		116.096	38.665	34.175
2011	7.838	3.406	1.048		128.345	45.872	33.232
2012	7.980	3.163	992		139.793	41.185	30.889
2013	8.008	3.094	1.032		151.777	39.713	31.575
2014	7.889	3.073	991		162.366	42.012	32.453
2015	7.111	3.099	1.025		132.574	40.546	33.477
2016	6.065	2.885	1.083		109.458	32.171	36.180

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik <http://bank.stat.gl/SON004> aammalu <http://bank.stat.gl/SON006>

Takussutissami 2-mi ersarinnerusumik takutinneqarput piffissami 2010-mit 2016-imut utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutinik pisartut.

Inuit 5.532-t aammalu 7.338-t akornanniittut pisortanit pilersuinnermut aningaasartuutinullu aalajangersimasunut ikiorsiissutinik akileraarusigassanik

Utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutinik pisartut
qupp. 4

ikiorserneqarsimapput. Piffissami pineqartumi katillugit 95,5 mio. kr.-inik aammalu 144,0 mio. kr.-inik annertussuseqartunik ikiorserneqarsimallutik. Akileraarusigassaanngitsunik pisortanit ikiorserneqarsimasut 2011-mi 1.039-ullutik ikinnerpaasimapput 2010-milu 1.381-iullutik amerlanerpaasimallutik.

Suliffeqanngikkallarnermilu ikiorsiissutini suliffeqannginnermi ikiorsiissutini pisartut amerlanerpaapput, piffissamilu 2010-mit 2016-imut ukiumut inuit 1.600-2.400-t ikiorserneqarsimallutik.

Takussutissaq 2. Utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutini pisartut amerlassusaat, ikiorsiissutit suuneri aammalu tunniunneqartut amerlassusaat malillugit

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Amerlassusaat							Aningaasat amerlassusaat (1.000 kr.)						
Pisortanit ikiorsiissutit katillugit	7.491	7.838	7.980	8.008	7.889	7.111	6.065	116.096	128.345	139.793	151.777	162.366	132.574	109.458
Pisortanit ikiorsiissutit, akileraarusigassat katillugit	7.148	7.591	7.747	7.782	7.665	6.914	5.867	108.469	123.799	135.400	144.879	154.862	126.210	103.590
- taakkunannga pilertortumik ikiorsiissutit (akileraarusigassat)	1.076	1.277	1.292	1.392	1.378	1.207	975	5.781	7.727	8.940	9.246	10.104	9.743	7.577
- taakkunannga pilersuinnermut aningaasartuutinuullu aalajangersimasunut ikiorsiissutit (akileraarusigassat)	6.787	7.149	7.328	7.338	7.218	6.537	5.532	101.817	115.399	125.671	134.758	143.952	115.874	95.530
- taakkunannga nammineq pisuussummik pissaaleqinnermi ikiorsiissutit (akileraarusigassat)	354	250	321	248	290	239	99	566	359	460	541	443	204	89
Pisortanit ikiorsiissutit, akileraarusigassaanngitsut katillugit	1.381	1.039	1.048	1.289	1.277	1.085	1.067	7.626	4.546	4.393	6.898	7.504	6.364	5.868
	Amerlassusaat							Aningaasat amerlassusaat (1.000 kr.)						
Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutit katillugit	3.234	3.406	3.163	3.094	3.073	3.099	2.885	38.665	45.872	41.185	39.713	42.012	40.546	32.171
Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutit, suliffeqannginnerq	2.093	2.192	1.989	1.608	1.728	1.670	1.497	24.852	29.360	26.195	20.682	25.925	23.098	17.094
Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutit, angerlartitaaneq	203	481	502	740	602	649	575	2.278	4.419	4.783	7.701	6.058	6.526	4.249
Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutit, napparsimaneq	1.395	1.410	1.249	1.260	1.131	1.177	1.163	11.534	12.094	10.207	11.330	10.029	10.922	10.828
Ernereerinnermi ullormusiat il.il.	1.127	1.048	992	1.032	991	1.025	1.083	34.175	33.232	30.889	31.575	32.453	33.477	36.180

Malugiuk.: Pisortanit ikiorsiissutit 'Napparsimasunut kaasarfimmitt' akileraarusigassaaq immikkut ikiorsiissutit allaqqanngimmata, kisiannili pisortanit ikiorsiissutit tamakkiisuni ilaallutik.

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik <http://bank.stat.gl/SON004> aammalu <http://bank.stat.gl/SON006>

Takussutissami 3-mi pisortanit ikiorsiissutini pisartut ukiuinut agguanneqarsimasut takuneqarsinnaapput. Pisortanit ikiorsiissutini pisartut 18-it 29-llu akornanni ukiullit amerlanersaallutik piffissami 2010-mit 2016-imut agguaqatigiissinnerat procentinngorlugit 36-nik 37-nillu annertussuseqarput. 40-t aammalu 49-t aamma 50-it 60-illu akornanni ukiullit amerlanerpaanut tulliullutik inissisimapput.

Takussutissaq 3. Pisortanit ikiorsiissutinin pisartut, ukiuinut agguaallugit

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Katillugit	7.491	7.838	7.980	8.008	7.889	7.111	6.065
-17-inik ukiullit	60	79	69	70	66	32	27
18-29-nik ukiullit	2.714	2.834	2.925	2.847	2.845	2.561	2.158
30-39-nik ukiullit	1.382	1.440	1.468	1.550	1.547	1.446	1.257
40-49-nik ukiullit	1.963	1.947	1.889	1.817	1.634	1.374	1.044
50-64-inik ukiullit	1.311	1.454	1.545	1.640	1.720	1.634	1.518
65-inik ukiullit							
qummullu . .	61	84	84	84	77	64	61
Agguaqatigiissitsinermit pct.-inngorlugit annertussusaat							
-17-inik ukiullit	1	1	1	1	1	0	0
18-29-nik ukiullit	36	36	37	36	36	36	36
30-39-nik ukiullit	18	18	18	19	20	20	21
40-49-nik ukiullit	26	25	24	23	21	19	17
50-64-inik ukiullit	18	19	19	20	22	23	25
65-inik ukiullit							
qummullu . .	1	1	1	1	1	1	1

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik <http://bank.stat.gl/SON004>

Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutinin pisartut ukiuinut agguaannerisa takutippaat 40-49-nik ukiullit aammalu 50-64-inik ukiullit takussutissaq 4 malillugu amerlanerpaasut. Ikiorserneqartartut 60 procentii ukiut agguaannerini taakkunani inissisimapput.

Ernereermermi ullormusianik il.il pisartut amerlassusaanni amerlanerpaat 18-29-nik ukioqarput. Ernereermermi ullormusianik il.il pisartuni takussutissaq 5 malillugu taakku 63 aammalu 69 procentinik annertutigipput.

Takussutissaq 4. Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutinin pisartut amerlassusaat, ukiuinut agguaallugit

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Katillugit	3.234	3.406	3.163	3.094	3.073	3.099	2.885
-17-inik ukiullit	-	-	..	-	-	-	-
18-29-nik ukiullit	668	734	740	672	634	667	652
30-39-nik ukiullit	591	604	556	550	571	550	530
40-49-nik ukiullit	1.098	1.060	925	871	802	761	626
50-64-inik ukiullit	866	981	913	982	1.047	1.089	1.042
65-inik ukiullit							
qummullu .	11	27	28	19	19	32	35
Agguaqatigiissitsinermit pct.-inngorlugit annertussusaat							
-17-inik ukiullit	-	-	..	-	-	-	-
18-29-nik ukiullit	21	22	23	22	21	22	23
30-39-nik ukiullit	18	18	18	18	19	18	18
40-49-nik ukiullit	34	31	29	28	26	25	22
50-64-inik ukiullit	27	29	29	32	34	35	36
65-inik ukiullit							
qummullu . .	0	1	1	1	1	1	1

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik <http://bank.stat.gl/SON006>

Takussutissaq 5. Ernereermermi ullormusianik il.il. pisartut amerlassusaat, ukiuinut agguallugit

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Katillugit	1.127	1.048	992	1.032	991	1.025	1.083
- 17-inik ukiullit	15	10	6	7	..	..	..
18-29-nik ukiullit	777	711	660	694	677	676	683
30-39-nik ukiullit	263	274	264	276	262	290	347
40-49-nik ukiullit	70	47	55	49	46	48	44
50-64-inik ukiullit	..	6	7	6	..	6	..
65-inik ukiullit qummullu	-	-	-	-	-	-	-
Agguaqatigiissitsineri pct.-inngorlugit annertussusaat							
-17-inik ukiullit	1	1	1	1	..	..	..
18-29-nik ukiullit	69	68	67	67	68	66	63
30-39-nik ukiullit	23	26	27	27	26	28	32
40-49-nik ukiullit	6	4	6	5	5	5	4
50-64-inik ukiullit	..	1	1	1	..	1	..
65-inik ukiullit qummullu	-	-	-	-	-	-	-

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik <http://bank.stat.gl/SON006>

Piffissami 2010-mit 2016-imut utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutininik pisartut kommuninut agguanneri

Pisortanit ikiorsiissutininik pisartut Sermersuup aammalu Qaasuitsup Kommunianinngaanneerput, Kalaallit Nunaanni kommunini inuttunerpaaninngaanneerlutik. Tunniunneqartut amerlassusaannut naleqqiullugit kommunit taakku marluk aamma qaffasinnerpaapput.

Piffissami 2010-mit 2016-imut Qaasuitsup Kommunianinngaanneerput amerlanerpaanik suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutininik pisartoqarsimavoq. Piffissami kommunimi pisartagallit kommuninut allanut naleqqiullugit marloriaammik pingasoriaammillu amerlanerusimapput. Piffissamittaaq tunniunneqartut kommunimi amerlanerpaasimapput.

Ernereermermi ullormusianik il.il. pisartut Sermersuup aammalu Qaasuitsup Kommunianinngaanneerput. Piffissami 2010-mit 2016-imut pisartagaqartut tamakkerlutik amerlassusaat aammalu tunniunneqartut amerlassusiisa pingajorarterutaat taakkunani kommunini marlunninngaanneerput.

Takussutissaq 6. Utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutininik pisartut amerlassusaat, kommuninut agguallugit

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Amerlassuaat							Aningaasat amerlassuaat (1.000 kr.)						
	Pisortanit ikiorsiissutit katillugit													
Nuna														
tamakkerlugu	7.491	7.838	7.980	8.008	7.889	7.111	6.065	116.096	128.345	139.793	151.777	162.366	132.574	109.458
Kommune														
Kujalleq	1.231	1.222	1.218	1.204	1.203	1.120	1.046	18.240	17.396	19.313	20.577	21.077	20.311	17.822
Kommuneqarfik														
Sermersooq	2.562	2.604	2.739	2.804	2.867	2.483	2.174	50.392	56.627	62.472	69.759	74.920	54.983	49.521
Qeqqata														
Kommunia	1.058	1.060	1.060	1.093	1.082	1.043	885	15.342	15.502	17.726	19.286	21.283	19.943	15.485
Qaasuitsup														
Kommunia	2.640	2.952	2.963	2.907	2.737	2.465	1.960	32.122	38.821	40.282	42.156	45.086	37.337	26.630
	Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsissutit katillugit													
Nunan														
tamakkerlugu	3.234	3.406	3.163	3.094	3.073	3.099	2.885	38.665	45.872	41.185	39.713	42.012	40.546	32.171
Kommune														
Kujalleq	445	415	384	435	474	494	461	6.639	6.278	6.047	6.616	7.648	8.597	7.183
Kommuneqarfik														
Sermersooq	713	775	799	846	773	726	682	8.023	10.032	9.633	10.745	11.334	10.672	8.890
Qeqqata														
Kommunia	698	650	582	575	559	592	587	8.408	9.580	6.141	7.382	6.553	6.784	5.114
Qaasuitsup														
Kommunia	1.378	1.566	1.398	1.238	1.267	1.287	1.155	15.595	19.982	19.364	14.970	16.478	14.492	10.985
	Ernereernermi ullormusiat.													
Nuna														
tamakkerlugu	1.127	1.048	992	1.032	991	1.025	1.083	34.175	33.232	30.889	31.575	32.453	33.477	36.180
Kommune														
Kujalleq	161	133	122	144	139	158	142	5.037	4.076	3.631	4.290	5.024	5.287	4.920
Kommuneqarfik														
Sermersooq	373	326	338	358	331	320	327	11.937	11.423	11.171	11.202	11.033	10.366	11.117
Qeqqata														
Kommunia	197	220	198	223	173	177	189	5.977	6.862	6.224	5.964	5.135	6.057	6.167
Qaasuitsup														
Kommunia	396	369	334	307	348	370	425	11.224	10.871	9.863	10.119	11.262	11.768	13.975

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik <http://bank.stat.gl/SON004> aammalu <http://bank.stat.gl/SON006>

Inatsit tunngaviusoq

Ataani isumaginninnermut ikiorsiissutit assigiinngitsut saqqummersitami sammineqartut ikiorserneqarsinnaanermut aammalu inatsimmut tunngaviit atuarneqarsinnaapput. Annertunerusumik paasisaqarnerorusuttut Isumaginninnermut, Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup nittartagaani <http://naalakkersuisut.gl> – imi isumaginninnermut inatsisinik atuuttunik nalunaarutinillu atuortoqarlunilu aallertoqarsinnaavoq

Pisortanit ikiorsiissutit

Isumaginninnermut ikiorsiissutinik pilersuinnermut, aningaasartuutitut aalajangersimasunut allanillu ikiorserneqarsinnaatitaanermi piumasaqaataavoq qinnuteqartoq Kalaallit Nunaanni inuit allattorsimaffianni najugaqartutut allassimanissaa, aammalu

- qallunaatut innuttaassuseqarnissaa
- katissimasuunissaa imaluunniit siornatigut qallunaatut innuttaassusilimmut kateqqanikuusimanissaa, imaluunniit
- nunat tamalaat akornanni kattuffinni isumaqatigiissutit malillugit inunnut qallunaatut inuttaassuseqanngitsunut pisortanilli ikiorsiissutinik pilersuinnermut aningaasartuutinullu aalajangersimasunut Kalaallit Nunaanniinnerminni ikiorserneqarsinnaatitaanissaa

Pisortanit ikiorserneqarsinnaaneq taamaallaat pisarpoq ikiorsiissutit allat pisariaqartitanut naammanngippata. Pisortaniilli ikiorsiisarneq pisarpoq Inatsisartut Peqqussutaat nr. 15 20. novembari 2006-imeersoq pisortanit ikiorsiisarneq pillugu, kingornalu 1. aprili 2009-mi allannguuteqarluni atuutilersoq malillugu.

Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutit

Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiisarneq pisarpoq suliffissaaleqinermi, napparsimanermi ajutoornermiluunniit isertitaqarunnaanermi.

Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutit siunertaraat angerlartitaasimasutut allattorsimasut, suliffeqanngitsut sulisinnaatitaasut aammalu napparsimasut nammineq pisuussutiginngisamik suliffeqannginnermi, angerlartitaanermi napparsimanermilu isertitaqarunnaarsimasut aningaasaqarnikkut ikiorserneqarsinnaanissaat.

Ikorsiinermilu pineqartup piumasaqaatit naammassisimasassai tassaapput:

- 18-ileereersimanissaq imaluunniit pilersuisuunissaq
- Kalaallit Nunaanni inunnut allattorsimaffimmi nalunaarsugaasimanissaq, aammalu
- Qaammatini 13-ini kingullerni akissarsialittut sulisimanissaq aammalu piffissami tassani minnerpaamik akunnerit 182-it sulisimanissaq. Piffissaq suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutinik pisarfusoq sulinnermi akissarsiaqarnertut naatsorsuussaangilaq.

Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutit annertussusaat, ullormi siullermi suliffeqanngitsutut saaffiginninnermit agguaqatigiissillugu akunnerit sapaatip

Utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutinik pisartut
qupp. 9

akunnerini 13-ini kingullerni akissarsialittut suliffiusimasut malillugit naatsorsorneqartarput. Ikorsiissutillu annerpaamik sapaatip akunnerini 13-ini pisartagarineqarsinnaapput. Ikorsiissutaasartut minnerpaamik ulluni 14-ini annerpaamillu akunnerni 40-ini isertitanut naatsorsuussaapput

Suliffeqanngikkallarnermi ikorsiissutit akileraarusigassaapput, SIK-mi Naalakkersuinilu isumaqatigiissutit malillugit akit minnerpaat ilinniagaqarsimanngitsunut 90 procentiinik naleqarlutik.

Suliffeqanngikkallarnermi ikorsiissutit Inatsisartut Peqqussutaat nr. 5 1. juuni 2006-imeersoq suliffeqanngikkallarnermi ikorsiissutit pillugit 1. juuli 2006-imi atuutilersoq malillugu tunniunneqartarput.

Ernereermermi ullormusiat il.il.

Ernereermermi ullormusiaqartitsineq pisarpoq ernisimalluni sulinngiffeqarnermi isertitaqarunnaarsimagaanni.

Ullormusiaqarsinnaatitaaneq akissarsiaqarlutik sulisunut, namminersortunut taakkulu aapparisaannut pilersueqataasunut soorlu aalisartunut, piniartunut savaatilinnullu aammalu ilinniagaqarsimallutik naammasserlaanut ilinniarnissamullu ilinniarnissamullu aalajangersimasunut qinnuteqarsimasunut atuuppoq. Ullormusiat annertussusaat ilinniagaqarsimanngitsunut akunnermut aki ilanngaataqanngitsoq malillugu annerpaamillu sapaatip akunneranut akunnernut 40-nut annertussusilinnut naleqqussagaavoq.

1.juuli 2006 aallarnerfigalugu atuutilersut tassaapput:

- Naartusoq ernivissamut killigititaasumit sapaatip akunneri marluk sioqqullugit erninermi ernereermermilu sulinngiffeqalersinnaatitaasoq
- Anaanaasoq sapaatip akunnerini 15-ini meeqqap inunngorneraniit sulinngiffeqarsinnaatitaanera aammalu marlunnik amerlanernilluunniit meerartaarnermi sapaatip akunnerini 19-ini sulinngiffeqarsinnaatitaanera
- Ataataasup meerartaareermermit sapaatip akunnerini pingasuni sulinngiffeqarsinnaatitaanera
- Angajoqqaajusut, ernereermermi sulinngiffeqareernerup kingorna nammineq aalajangikkamik sapaatip akunnerini 17-ini, marlunnik amerlanernilluunniit meerartaarnermi sapaatip akunnerini 21-ini (angajoqqaatut sulinngiffeqarnermik taasamik) sulinngiffeqarsinnaatitaaneri

Ernereermermi ullormusiaqartitsineq pisarpoq Inatsisartut Inatsisaat nr. 14 17. decembari 2009-meersoq naartunermi, ernereermermilu sulinngiffeqarnermi meeravissiartaarnermilu sulinngiffeqarneq ullormusiaqarnerlu pillugit inatsit malillugu. Peqqussut 1. marsi 2010-imi atuutilerpoq, peqqussummilu nutaami sulinngiffeqarsinnaanerup sivilissusaa allannguuteqanngilaq.

Nalunaarsuutit tunngaviusut – aammalu suliarineri

Kommunit nalunaarsuiffiannit tigusat

Isumaginninnermut nalunaarsuutit tunngaviusut kommunit nalunaarsuiffianninnganneerput. Nalunaarsuutit Kommunit akuerisaannik

Utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikorsiissutinik pisartut
qupp. 10

KIMIK IT A/S-imit tiguneqarput. Isumaginninnermut naatsorsuutit allattorsimaffiat aammalu nalunaarsuutit tunngaviusut qulequttani tulliuttuni taaneqartut Datatilsynet-mit akuerineqarlutik nassuiarneqarput.

Uuttuutit tigussaasut

Isumaginninnermut tunngasuni naatsorsuutini uuttuutit pingaarnert tassaapput:

- Inuup normua
- Ikiorssiissut (ikiorssiissutip suunera aammalu aningaaserivimmi konto normu)
- Ikiorssiissutit tigunerini ulloq (ulloq, qaammat aammalu ukioq)
- Ikiorssiissutit annertussusaat (aningaasat amerlassusaat koruuninngorlugit)

Kisitsisitigut paasissutissat aaqqissuunneri

Nalunaarsuutit tunngaviusut allaffissorluni nalunaarsuiffinninngaanneerput, kisitsisitigullu paasissutissiinnermut atortussiatut ineriartortitaanatik, taamaattumillu nalunaarsuutit tunngaviusut suliareqqillugit misissorlugillu suliaapput.

Nalunaarsuutininik misissuineq

Ikiorserneqarsimasut allattorsimaffianni ilaasut ikiorserneqareernerup kingorna ikiorssiissutininik utertitsisimasut (ikiorssiissutigineqartunik taarsiisimasut), kukkunermilluunniit allattorsimaffimmiittut naatsorsuutininik ilaanngillat. Inuup normui atorsinnaanngitsut nakkutiginnilluni misissuinnermi peerneqarput. Kommunit naatsorsuutaannit aammalu kommunini tapiissutigineqarsimasut naatsorsuutaannit uani saqqummersitami annikitsumik allaanerussuteqartoqarnera nalunaarsuutininik atorineqartunik misissuinnerup takutippaa.

Kommunit naatsorsuuseriviini kisitsisinilu paasissutissani saqqummiunneqartuni ikiorssiinnerit ukiup siuliani pisut ilaasinnaapput; soorlu ikiorssiinnerup pereerneratigut akiliinnerit akinut malittarisassaliorsimanerup kinguneratigut pisimasut, taamaattumillu aningaasat amerlassusaat akinik malittarisassaliorsimanerup kingunerisaanit ikiorseereernermi akiliisimanertut nalilersukkat 500 kr.-it ataallugit annertussusillit piaarneqarput. Pisortanit ukiup ingerlanerani ikiorserneqarsimasut naatsorsuinnermi 500 kr.-nik anginermilluunniit ikiorserneqarsimasut naatsorsuutini killigititaapput, suliffeqanngikkallarnermilu aammalu ernereernermi ullormusianut il.il 1.000 kr.-it killigititaallutik.

Periaaseq

Kommunit nalunaarsuiffiannit tingusat

Utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasumik ikiorsiissutitut tunngasut paasissutissat kommunit nalunaarsuiffiannit Winformatik-imik taaneqartumit tigusaapput. Nalunaarsuutit Kommunit akuerisaannik KIMIK IT A/S-imit tiguneqarput. Isumaginninnermut naatsorsuutit allattorsimaffiat aammalu quleqequttani nassuiarneqartuni nalunaarsuutit tunngaviusut Datatilsynet-mit akuerisaapput.

Inuit amerlassusaannik killiliineq

Kisitsisini paasissutissani matumani pineqartut tassaapput Naatsorsueqqissaartarfiup inunnik nalunaarsuiffiani inuit ukiup naanerani Kalaallit Nunaanni kommunini najugaqartutut allattorsimasut. Inuit nalunaarsuiffianni sumiiffimmi najugaqartutut allaqqasoq tassani najugaqartutut naatsorsuussaavoq, inuillu allattorsimaffianni sumiiffimmi najugaqartutut naatsorsorneqarsimaneq kommunit naatsorsuuserisarfiani allami najugaqartutut allaqqasinnaalluni.

Utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutitut pisartut ikiorsiissutaasartut annertussusaat ikiorsiissutillu tunniunneqartut amerlassusaat malillugit killilernerqarput. Ikiorserneqartoq ukiup ingelanerani 500 kr.-t ataallugit pisortanit ikiorsiissutitut pisartagalik naatsorsuutini ilaangilaq. Suliffeqanngikkallarnermi aammalu ernereermermi il.il. ullormusialinnut 1.000 kr. killigitinneqarpoq. Taamatut killiliinermermi malittarisassanut allannguinerup kinguneris naatsorsuutitut ilaanginnissaat isumannaarniarneqarpoq.

Kisitat inerneris aammalu kisitat ataatsimut inerneris

Tabelit ilaanni ikiorsiissutitut pisartut amerlassusaannut kisitsisit inerneris nuna tamakkerlugu ikiorserneqartartut amerlassusiattut inerneqanngillat, tamannalu ikiorsiissutitut akileraarutaasussanik pisartut saniatigut aamma akileraarutaasusaanngitsunik pisortanit ikiorserneqartarnerannik pissuteqarsinnaavoq. Naatsorsuutini ikiorserneqartartut amerlassusaat ikiorsiissutit suunerini pineqartuni assigiinngitsuni tamarmik naatsorsuutini ilaapput, nunali tamakkerlugu naatsorsuutini inummik ataatsimik naleqarlutik ikiorsiissutitut pisartutut naatsorsorneqarput.

Pisortanit ikiorsiissutit, akileraarusigassaannngitsut: Utertitsinissamut pisussaataitaaneq

Ikiorserneqartartutut naatsorsuutit aammalu pisortat ikiorsiissutaasa akileraarutaasusaanngitsut amerlassusaannik taasatut naatsorsuutit, pisortat ikiorsiissutaanik taarserneqartussanik ilaqqanngillat; pineqartut pillugit kommunit assigiinngitsunik nalunaarsueriaaseqartarnerat pissutigalugu.

Ukiut

Ukiumi pineqartumi decembarip naanerani ukiorisat malillugit naatsorsorneqarput.

Naatsorsuutitut allanit allaanerit

Naatsorsueqqissaartarfik ukiuni arlalinni "Isumaginninnermut ikiorsiissutitut pisartut 20xx"-imik taallugu saqqummersitsisarpoq. Naatsorsuutini ikiorsiissutitut pisartut ikiorsiissutit amerlassusaat ukiullu naanerani najugarisaq apeqqutaatinnagit ilaatinneqartarput.

Saqqummersitami "2015-imi isumaginninnikkut pisartagallit" kingullermeerluni periusitoqaaq atorneqarpoq. Tabel 1-imi takutinneqarput utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutininik pisartut amerlassusaannut piffissami 2009-mit 2015-imut naatsorsueriaatsit qanganitsat nutaallu assigiinngissutaat. Piffissami pineqartumi pisortanit ikiorserneqartartut amerlassusaanni nikingassut 7,8 aammalu 9,8 procentit akornanniippoq. Piffissamilu ikiorsiissutaasartut amerlassusiisa agguaqatigiissinnerat tabel 2 malillugu 2,4 aammalu 3,8 procentit akornanniilluni.

Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutininik ikiorserneqartartut amerlassusaanni allannguutit piffissami 2009-mit 2015-imut 5,6 aammalu 8,3 procentit akornanniipput, ikiorsiissutillu amerlassusaannut 1,5 aammalu 2,9 procentit akornanniilluni.

2013 missaanit ernereernermi il.il. ullormusiallit nikingassutaat 1,8 aamma 3,8 procentit akornanniippoq. 2013-imilu ernereernermi ullormusiallit amerlassusaanni nikingassut 21,1 procentimiilluni. Ullormusiallit amerlassusaat ukiumi pineqartumi nikingassutaat 2,1 procentiinnarmiippoq ukiunilu 2012-imi 2014-imilu nikingassutsip qaffasissusaannut naleqqiunneqarsinnaalluni. Tamatuma paasinarsisippaa pisartagaqartut aaqquutisissinneqarsimanerat, aningaasat amerlassusaat 1.000 kr.-inik minnerusimammata.

Tabel 1. Naatsorsuutit qanganitsat nutaallu sanilliunnerat, pisartagallit amerlassusaat

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Periaaseq qanganisaq							
Pisortanit ikiorsiissutit, katillugit	7.748	8.302	8.596	8.653	8.686	8.606	7.796
Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutit, katillugit	3.777	3.521	3.632	3.374	3.317	3.254	3.350
Enereernermi ullormusiat il.il.	1.126	1.155	1.079	1.023	1.308	1.030	1.062
Periaaseq nutaaq							
Pisortanit ikiorsiissutit, katillugit	7.052	7.491	7.838	7.980	8.008	7.889	7.111
Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutit, katillugit	3.465	3.234	3.406	3.163	3.094	3.073	3.099
Enereernermi ullormusiat il.il.	1.106	1.127	1.048	992	1.032	991	1.025
Allannguut pct.-inngorlugu							
Pisortanit ikiorsiissutit, katillugit	-9	-9,8	-8,8	-7,8	-7,8	-8,3	-8,8
Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutit, katillugit	-8,3	-8,2	-6,2	-6,3	-6,7	-5,6	-7,5
Enereernermi ullormusiat il.il.	-1,8	-2,4	-2,9	-3	-21,1	-3,8	-3,5

Tabel 2. Naatsorsuutit qanganitsat nutaallu sanilliunnerat, aningaasat tunniunneqartut amerlassusaat (1.000 kr.)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Periaaseq qanganisaq							
Pisortanit ikiorsiissutit, katillugit	106.915	120.656	131.543	143.939	156.199	166.837	136.173
Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutit, katillugit	42.351	39.804	46.741	41.999	40.496	42.667	41.430

Utaqqiisaagallartumik isertitanut taarsiissutaasunik ikiorsiissutininik pisartut
qupp. 13

Enereermermi ullormusiat il.il.	34.623	34.471	33.649	31.740	32.276	33.238	34.276
Periaaseq nutaaq							
Pisortanit ikiorsiissutit, katillugit	104.317	116.096	128.345	139.793	151.777	162.366	132.574
Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutit, katillugit	41.227	38.665	45.872	41.185	39.713	42.012	40.546
Enereermermi ullormusiat il.il.	34.349	34.175	33.232	30.889	31.575	32.453	33.477
Allannguut pct.-inngorlugu							
Pisortanit ikiorsiissutit, katillugit	-2,4	-3,8	-2,4	-2,9	-2,8	-2,7	-2,6
Suliffeqanngikkallarnermi ikiorsiissutit, katillugit	-2,7	-2,9	-1,9	-1,9	-1,9	-1,5	-2,1
Enereermermi ullormusiat il.il.	-0,8	-0,9	-1,2	-2,7	-2,2	-2,4	-2,3

Kommunit najugaqarfiillu

1. januaari 2009 aallarnerfigalugu kommunit 18-t kommunerujussuarnut sisamanngortinneqarput. Uani saqqummersitami kommunit immikkoorneri siulliit atorineqarput najugaqarfinnik taaneqarlutik. Najugaqarfinnik taasani illoqarfik pingaarneq nunaqarfiilu ilanngullugit, aammalu savaateqarfiit naatsorsuussaapput. Ataani takuneqarsinnaapput kommunit najugaqarfiillu pineqartut immikkoortiterneri.

Takussutissaq 8. Kommunit najugaqarfiillu

Kommuni	Kommune Kujalleq	Kommuneqarfik Sermersooq	Qeqqata Kommunua	Qaasuitsup Kommunua
Najugaqarfik	Nanortalik Qaqortoq Narsaq	Ivittuut Paamiut Nuuk Tasiilaq Ittoqqortoormiit	Maniitsoq Sisimiut	Kangaatsiaq Aasiaat Qasigiannugit Ilulissat Qeqertarsuaq Uummannaq Upernavik Qaanaaq

Ilisamaatinut nassuiaatit
... Paasissutissat pigineqanngillat
.. Paasissutissat tatiginanngitsut ilisarinnilersitsinnaasulluunniit
. Kisitsisitaqarsinnaanngitsut
0 Affaanit mikinerusut
- Nul
* Kisitsisaagallartut imaluunniit missingersuut

Saaffiginniffissaq
Keun Hwang
E-mail: kewh@stat.gl

Isomaginninnermut tunngasut

Naatsorsueqqissaartarfik - Grønlands Statistik
Postboks 1025 · 3900 Nuuk
Tlf.: +299 34 57 70 · Fax: +299 34 57 90
www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

